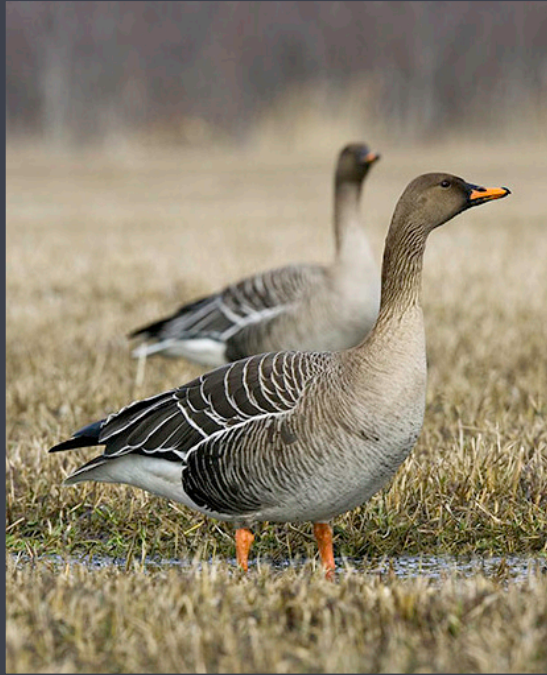

Tundra- ja taigametsähanhen tunnistaminen

Taigametsähanhi (*Anser fabalis fabalis*) ja **tundrametsähanhi** (*Anser fabalis rossicus*) on vaikea erottaa toisistaan. Joitakin metsähanhiyksilöitä ei voida tunnistaa alalajilleen ulkoisten tuntomerkkien perusteella.

Metsähanhen alalajien erottaminen perustuu pään ja nokan muotoon ja väriin. Huolellinen ruokailevien tai lepäilevien lintujen tarkkailu tai saalislintujen tutkiminen yleensä mahdollistaa alalajin määrityksen. Maasto-olosuhteissa taigametsähanhen nokka näyttää usein oranssinkeltaiselta ja matalalta. Pään ja nokan alue on tyypillisesti tundrametsähanhea pidempi ja matalampi.

Tundrametsähanhen pää näyttää pyöreämmältä ja on tummempi kuin kaula. Nokka näyttää tummalta ja korkealta. Maastossa taigametsähanhen pidempi kaula ja elegantimpi olemus ovat hyvä lisätuntomerkki, jolla sen erottaa tundrametsähanhesta.

Haasteena erottaa metsähanhen alalajit toisistaan

Taigametsähanhi

Tundrametsähanhi

nuori

vanha

Nuoren ja vanhan taiga- ja tundrametsähanhen nokat. © Antti Piironen

Nokan muoto ja väritys ovat usein käyttökelpoisimmat tuntomerkit, joiden perusteella voi tunnistaa sekä eläviä että kuolleita metsähanhia alalajilleen.

Taigametsähanhella nokka on pitkä ja solakka. Ylä- ja alanokan välinen irvistys on tyypillisesti matalampi kuin tundrametsähanhelle. Nokan oranssinkeltainen alue on tyypillisesti laaja, ja nokan tyvellä on vaihteleva alue mustaa.

Tundrametsähanhella nokan oranssinkeltainen alue usein kapeahko vyö nokan etuosassa, ja nokka on lyhyempi ja vankempi.

Linnun **koko ja muoto** voivat auttaa tunnistamisessa. Taigametsähanhi on usein suurempi ja pidempikaulainen, lähes merihanhen (*Anser anser*) kokoinen. Tundrametsähanhi on pienempi ja lyhytnokkahanhen (*Anser brachyrhynchus*) kokoa. Lyhytnokkahanhen vaaleanpunaiset jalat auttavat erottamaan sen oranssijalkaisesta metsähanhesta.

Tärkeää tiedonkeruuta metsähanhiseurannoissa

Tarvittavan saalistiedon keruu edellyttää metsähanhisaaliin jakamista tundra- ja taigametsähanhiin. Muuttoreitin maita kannustetaan keräämään tieto myös saaliin ikäjakaumasta samalla kun kerätään aineistoa saaliin alalajijakaumasta.

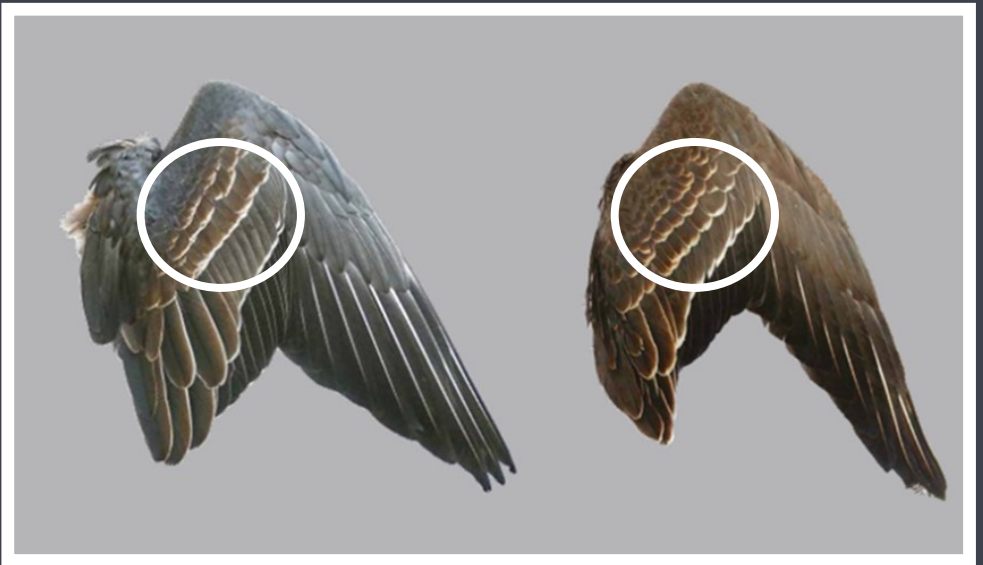
Metsähanhia havainnoitaessa kannattaa kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin.

Suurin osa hanhista voidaan määrittää nuoreksi tai vanhaksi nokan muodon ja värin sekä siiven peitinhöyhenten perusteella. Aikuisen linnun nokka on yleensä kirkkaampi ja oranssinkeltainen alue on suhteellisen selvärajainen.

län määrittäminen siivestä: Nuorella linnulla (alhaalla oikealla) siiven peitinhöyhenet ovat tyypillisesti uusia, kapeita ja pyöreäpäisiä. Aikuisella linnulla (alhaalla vasemmalla) siiven peitinhöyhenet ovat osittain kuluneita ja tasapäisiä.

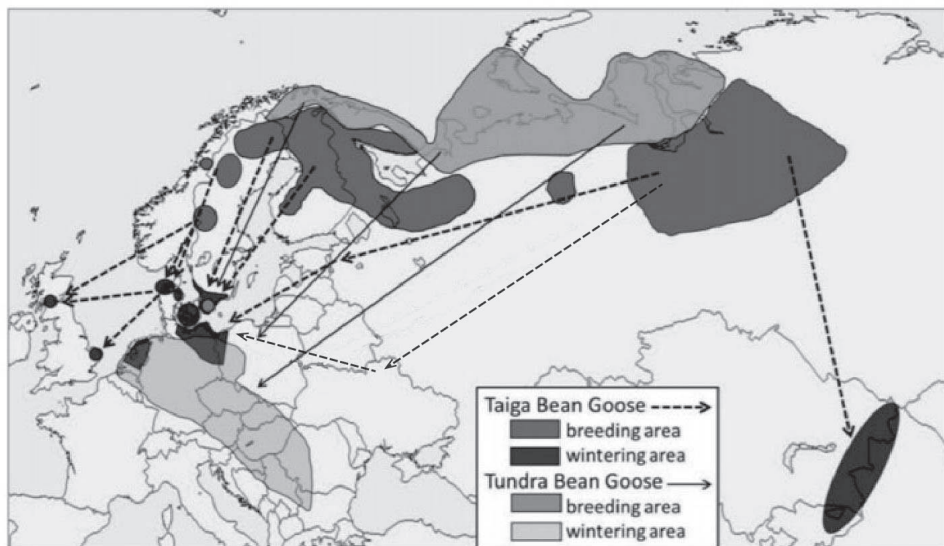
Aikuinen

Nuori

Siiven peitinhöyhenten muoto ja kuluneisuus ovat tärkeitä määritettäessä ikää siivestä © Veli-Matti Väänänen

Taigametsähanhikanta taantui 1990-luvun 100 000 linnusta noin 63 000 lintuun vuonna 2009, ja se on ollut yksi harvoja Euroopan taantuvia hanhikantoja. Tundrametsähanhikanta on vakaa tai kasvava, ja kooltaan noin 600 000 lintua. Tundra- ja taigametsähanhikannan tila ja kannanhoidon tavoitteet ovat erilaiset, mutta ne esiintyvät osittain samoilla alueilla, joten alalajien erottaminen saalistilastoissa ja hanhilaskennoissa ensiarvoisen tärkeää.

Taigametsähanhikannan kansainvälinen hoitosuunnitelma hyväksyttiin vuonna 2015.

Se oli ensimmäinen Afrikan-Euraasian vesilintujen suojelusopimuksen (AEWA) mukainen hoitosuunnitelma, missä taantuvalle lintupopulaatiolla toimeenpantiin muuttoreitin tason sopeutuva metsästyssääntely.

Nykyisin taigametsähanhikanta on elpymässä ja kannanhoido on osa Euroopan hanhitoimintaohjelmaa. Metsästys on sallittu keskeisellä kannanhoidoalueella, joka kattaa Luoteis-Venäjän, Suomen, Ruotsin, Tanskan ja Saksan pohjoisosat. Saalistus päätetään vuosittain hanhitoimintaohjelman kokouksessa.

Muille kannanhoidoalueille esitetään määräaikaista metsästyskieltoa.

Euroopan hanhitoimintaohjelman tavoite on perustaa hanhipopulaatioiden muuttoreitin tason suojelun ja kestävästi käytön koordinoitu ja osallistava päätöksentekijä ja toimeenpanon toimintamalli. Tarkoituksena on turvata hanhien suotuisa suojelutaso, ottaen huomioon eri sidosryhmien näkemykset sekä muuttoreitin varrella voimassa olevat lait ja säädökset.

Lisätietoa hanhitoimintaohjelman verkkosivuilta: <https://egmp.aewa.info/>

